Descobrim Montjuïc i okupem Can Batlló

Ens vam trobar **divendres dia 4 de novembre** al vespre a l'aparcament del Sot del Migdia de Montjuïc, al carrer del Foc, 133 de Barcelona, que ens va cedir el personal del Parc de Montjuïc de Barcelona Serveis Municipals per poder pernoctar.

Després de les salutacions, de sopar i de prendre els gin tònic, vam anar a dormir, ja que l'endemà ens esperava una bona excursió.

Dissabte dia 5 de novembre:

A les 9:30 h vam sortir preparats per anar d'excursió per la muntanya de Montjuïc, tot passant pels llocs més emblemàtics d'aquesta muntanya urbana. Tot i el cel amenaçador i unes quantes gotes per espantar-nos, el dia va aguantar.

Vam començar anant en direcció al cementiri que teníem just sobre l'aparcament, passant pels miradors que hi ha sobre el Sot del Migdia. Des del final del camí que ressegueix la paret del cementiri vam arribar a un punt des don vam veure el Fossar de la Pedrera, on hi ha la tomba de Lluís Companys.

Després vam seguir pujant muntanya amunt fins arribar al Mirador del Migdia, just al costat del Castell de Montjuïc i vam seguir la muralla del Castell pel cantó del mar, tenint unes bones vistes del Port de Barcelona.

Al arribar a la porta del Castell, vam seguir pel Fossar de Santa Eulàlia, on vam poder veure com practicaven tir amb arc i també el punt on van afusellar Lluís Companys, on hi ha una placa que explica aquests fet.

Després vam anar baixant fins arribar al Mirador de l'Alcalde, on vam poder gaudir d'unes bones vistes de Barcelona.

D'aquí vam anar, passant per la Plaça de la Sardana, als Jardins de Joan Brossa, on hi ha unes taules que vam aprofitar per dinar.

Al acabar de dinar vam travessar aquests jardins i després els Jardins de Mossèn Cinto Verdaguer, arribant a l'Avinguda Miramar i després a l'Avinguda de l'Estadi, per acabar entrant a l'Estadi Olímpic.

A continuació vam baixar pels Jardins de Joan Maragall fins al Palau Nacional, seu del Museu Nacional d'Art de Catalunya, on ens esperaven, a les 4 de la tarda, per fer una visita guiada d'una hora i mitja de durada, per conèixer les seves sales i els seus espais. No vam visitar el contingut del museu, tot i que a corre cuita, abans de que tanquessin, vam anar a veure el Pantocrator de l'absis de Sant Climent de Taüll i les pintures del Monestir de Santa Maria de Sixena, tant famoses en els darrers temps per la polèmica que s'ha generat amb el Govern d'Aragó. Quan vam sortir del Palau Nacional, ja fosc, continuàrem el recorregut per Montjuïc passant per la Plaça de Sant Jordi i per sota la Torre Calatrava fins arribar on teníem aparcades les autocaravanes, el Sot del Migdia. Vam agafar les autos i ens vam desplaçar fins a Can Batlló, al carrer Mossèn Amadeu Oller del barri de La Bordeta, on teníem un espai reservat per poder aparcar i pernoctar.

A l'arribar i un cop instal·lats, vam fer una cervesa al bar, que és el punt principal de trobada i amb més ambient d'aquest espai autogestionat pels veïns, que antigament va ser una fàbrica tèxtil.

Després vam traslladar les taules i cadires de càmping al Bloc 5 que ens van deixar per poder sopar tots junts. També vam torrar castanyes i moniatos, tot ben acompanyat per vi dolç, per celebrar la Castanyada, amb uns dies de retard.

Els nens i alguns no tant nens, s'ho van passar pipa corrent amb les andròmines que hi havia dins el Bloc 5 (vehicles de fabricació casolana, amb els que un cop a l'any es fa una baixada).

Diumenge dia 6 de novembre:

A les 11:00 h vam fer una visita guiada per un dels principals impulsors del moviment veïnal a Can Batlló el Sr. Joan Costa. Vam transcórrer pels diferents espais d'aquesta antiga fabrica tèxtil, per conèixer la seva història i el que es fa actualment des de que els veïns se n'han fet càrrec. Vam poder veure l'edifici central de les columnes, on ara s'enregistren tot sovint anuncis publicitaris, la biblioteca, el bar i el Bloc 9 amb l'espai circ, on els més menuts i els no tant menuts, van poder fer un taller de circ i malabars, gràcies a uns quants voluntaris que ens van oferir aquesta activitat.

I finalment vam dinar davant de les autocaravanes fent el ja tradicional pica pica, el cafè i ens vam acomiadar fins la propera sortida de desembre.

Agraïments: A Laia Serrano i Bernat Tomàs De Barcelona de Serveis Municipals, a Joan Costa de Can Batllò i al grup de voluntaris del taller de circ del Bloc 9 de Can Batllò.

Montjuïc (Barcelona)

*La muntanya de **Montjuïc** de Barcelona es caracteritza per la seva forma de penya-segat que s'enfonsa en la mar Mediterrània per la banda del Morrot. El seu cim està a una altitud de 177,72 metres. Administrativament es troba dins del districte de Sants-Montjuïc.*

L'etimologia del topònim, se li atribueix el significat Mont dels Jueus, suposadament provinent del català medieval, motivat per l'existència (confirmada pels documents i l'arqueologia) d'un cementiri jueu a la muntanya.

La muntanya va ser explotada massivament en una munió de pedreres des dels ibers i els romans fins al 1957, any en què s'atura de cop l'extracció massiva de la pedra. Totes aquestes pedreres subministraven material a la ciutat per la construcció d'edificis de pedra de Barcelona, que fins a mitjans del segle XX són fets amb pedra de Montjuïc, un gres quarsític del Miocè superior.

El símbol de la muntanya de Montjuïc és el seu castell, construït l'any 1751 per l'enginyer militar Juan Martín Cermeño. Amb anterioritat al segle XVII, i gràcies a la documentació escrita, es coneix que en el cim de la muntanya únicament existí un farell o petita torre de senyals que avisava la ciutat de l'arribada de vaixells. El Consell de Cent barceloní, davant de l'atac imminent de les tropes castellanes de Felip IV durant la Guerra dels Segadors (1640-1652), decidiren construir urgentment un petit castell de planta quadrangular al voltant de la torre, possiblement bastit amb tàpia, i amb quatre petits baluards a les cantonades. Aquesta petita construcció i els seus defensors catalans i francesos van poder rebutjar l'atac de les tropes castellanes el 26 de gener de 1641, a l'anomenada Batalla de Montjuïc. El fortí va resistir durant tot el setge final a Barcelona, i no es va rendir fins a la capitulació de la ciutat l'11 d'octubre de 1652, moment en què la propietat del castell passà a mans de la Corona espanyola, instal·lant una guarnició pròpia de més de 300 homes. La importància del fortí per la defensa de la ciutat fou evident, fet que va motivar la Corona a millorar constantment les seves defenses, sobretot a partir del darrer terç del segle XVII: reforçament de l'antic fortí i la

construcció d'un recinte exterior per millorar la seva defensa. No fou fins al 1751 quan les autoritats borbòniques van prendre la decisió de reformar completament el fortí, encarregant el projecte a l'enginyer militar Juan Martín Cermeño. Els treballs es perllongaren fins al 1779, adquirint la fesomia que ha arribat fins als nostres dies. Cermeño enderrocà bona part del fortí, i construí un gran edifici quadrangular, amb un pati central, on es situaren els serveis del castell i els allotjaments dels oficials. Una de les principals aportacions de Cermeño fou la construcció d'una estructura defensiva que separava els dos recintes del castell mitjançant un glacis, un camí cobert, fossat avançat i dos semibaluards a la part posterior.

En l'actualitat, la muntanya de Montjuïc es troba íntimament relacionada amb l'esport, a causa de la gran quantitat d'instal·lacions esportives que acull. A la seva falda es troben les instal·lacions olímpiques que van acollir els Jocs Olímpics de Barcelona 1992, l'estadi Joan Serrahima, i les instal·lacions de l'Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya (INEF Catalunya).La muntanya és seu, també, d'importants institucions culturals com Barcelona Teatre Musical, el Teatre Lliure, el Mercat de les Flors, el Teatre Grec, el Museu Joan Miró, el CaixaForum Barcelona, el Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC), el Museu etnològic de Barcelona, el Jardí Botànic Històric, que disposa d'una col·lecció única de cactus, i el nou Jardí Botànic de Barcelona especialitzat en la flora de les zones mediterrànies del món.

A l'Avinguda Maria Cristina, entrada principal a la muntanya de Montjuïc des de la Plaça d'Espanya, es troben els pavellons de la Fira de Barcelona, construïts amb motiu de l'Exposició Universal de 1929, i que organitza alguns dels salons, mostres i exposicions més importants d'Espanya. Davant els pavellons de la Fira es troben les famoses Fonts de Montjuïc, que durant els divendres, dissabtes i diumenges mostra un espectacle únic al món de llum, música i color.

Palau Nacional (Barcelona)

*El **Palau Nacional**, situat a Montjuïc (Barcelona), és un palau construït entre el 1926 i el 1929 per a l'Exposició Internacional de Barcelona de 1929 i que des del 1934 allotja el Museu Nacional d'Art de Catalunya. Fou l'edifici principal de l'Exposició, obra d'Eugenio Cendoya i Enric Catà, sota la supervisió de Pere Domènech i Roura, i tot desestimant el projecte inicial de Puig i Cadafalch i Guillem Busquets. Al seu Saló Oval s'efectuà la cerimònia d'inauguració de l'Exposició, presidida per Alfons XIII i la reina Victòria Eugènia.*

Té una superfície de 32.000 m². D'estil clàssic inspirat en el Renaixement espanyol, té una planta rectangular amb dos cossos laterals i un de posterior quadrat, amb una gran cúpula el·líptica a la part central. Les cascades i brolladors de l'escalinata del Palau foren obra de Carles Buïgas, i es van col·locar nou grans projectors que encara avui emeten uns intensos feixos de llum que escriuen el nom de la ciutat en el cel.

Des del 1934 acull el Museu Nacional d'Art de Catalunya. Entre 1996 i 2004 el palau va patir una ampliació a càrrec de Gae Aulenti, Enric Steegman, Josep Benedito i Agustí Obiol amb l'objectiu de crear espais per poder encabir totes les obres de la col·lecció.

Can Batlló

Can Batlló és un antic recinte fabril de manufactura industrial tèxtil construït a finals del segle XIX a la barriada de La Bordeta de la Vila de Sants. Formava junt amb l'Espanya Industrial i el Vapor Vell el cor industrial del sud de Barcelona, i va arribar a acollir fins a 5.000 treballadors al disposar la família Batlló de la seva pròpia plataforma logística al costat: l'estació de ferrocarril de la Magòria (1912). La superfície emmurallada de Can Batlló és comparable avui amb el Camp Nou o l'Hospital de Sant Pau.

A partir de la dècada de 1940 arran de la postguerra algunes de les seves naus es van llogar a menestrals i petites corporacions, tot i que es va buidar d'activitat progressivament. El 1976 el Pla General Metropolità va definir el recinte com a zona d'equipaments, habitatges socials i espai verd. 38 anys després, inclosos els del gran boom immobiliari 2000-2008, la transformació del recinte no s'ha dut a terme ni per part de la immobiliària Gaudir (hereva dels Batlló i de Muñoz i Ramonet), ni per les institucions governamentals gestionades per partits polítics.

Els veïns i veïnes del barri agrupats en la Plataforma Can Batlló és pel barri estan lluitant des de fa molts anys per a que la transformació de Can Batlló sigui una realitat. A mitjans del 2009, cansats de veure com s'incomplia sistemàticament el calendari, van anunciar a l'ajuntament que si al juny de 2011 les obres de transformació del recinte encara no havien començat, els veïns i veïnes del barri entrarien a Can Batlló per començar a construir ells mateixos els equipaments que tant necessiten. El dia 11 de juny de 2011, gràcies a la mobilització social, van entrar a Can Batlló i van aconseguir la cessió d'una nau: el Bloc Onze, que des d'aquell dia funciona amb l'esforç voluntari de veïns i veïnes organitzats assembleàriament, i que ja alberga, entre altres serveis, la Biblioteca Popular Josep Pons, un auditori, un espai de creació musical, un espai d'arts, un rocòdrom i tallers d'infraestructures, fusteria i mecànica.

Però tot i aquesta victòria, des de la Plataforma Recuperem Can Batlló segueixen amb la reivindicació. Queden veïnes i industrials per indemnitzar i el barri segueix necessitant els equipaments, habitatges i zona verda previstos des de fa tants anys. Al mateix temps des de la plataforma posen en dubte el projecte urbanístic vigent i creuen important pensar i definir amb la participació del barri i de tota la ciutat com ha de ser el futur Can Batlló.